53. Številka. V Ljubljani, v ponedeljek 3. marca 1919. LII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za kraje bivše Avstro-Ogrske:

celo leto skupaj naprej	K 60·—
pol leta „ „	„ 30·—
četrt leta „ „	„ 15·—
na mesec „ „	„ 5·50

za Nemčijo:

celo leto naprej . . . . K 65·—

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto naprej . . . . K 70·—

Vprašanjem glede inseratov se na priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravništvo (spodaj, pritličje, levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 90.

Izhaja vsak dan zvečer, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 vin. Poslano (enak prostor) 30 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vinarjev. Pri večjih inseratih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošiljejo naročnino vedno po naknadnem. Na samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikaker ozirati.

„Narodna Tiskarna“ telefon št. 99.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej	K 58·—	četrt leta naprej	K 15·—
pol leta „	„ 29·—	na mesec „	K 5·—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se nevračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v I. nadstr. levo), telefon št. 34.

Zborovanje Izvrševalnega odbora JDS.

Včeraj je od 9. zjutraj do pol ene popold. je trajalo zborovanje izvrševalnega odbora JDS. v mestni posvetovalnici ljubljanski. Zborovanja so se udeležili člani izvrševalnega odbora z vseh strani naše domovine. Po dolgotrajni izčrpni debati so bile sprejete sledeče

resolucije:

Izvrševalni odbor JDS, zbran na zborovanju 2. marca 1919, ponavlja zahtevo, da se Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev pridruži tudi zasedena Dalmacija, Reka, Istra, Trst kot avtonomna luka, Gorica z vsem slovenskim delom Goriške, Beljak, Celovec, Velikovec z okolišem, Maribor s krepkim zavarovanjem Dravske doline, Radgona, domovina prekmurskih Slovencev, vsa Vojvodina in zlasti Temešvar z okolico. V svetem prepričanju, da je le to ureditvijo mogoča zagotovitev trajnega miru, opozarja javno mnenje in vest vsega sveta, da pomisli na usodne posledice, če bi teptani narod Srbov, Hrvatov in Slovencev še nadalje moral voditi borbo za neodrešene brate. Ne smemo se strašiti nobenega koraka, da zaprečimo nov zločin na našem narodu. Središnja vlada se poziva, da takoj odpokliče mirovno delegacijo Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev iz Parica, ako bi hotela interaliirana konferenca pod laškim terorizmom anulirati svečane obljube zatiranim narodom in vzeti za temelj ograničenja na zapadu londonski pakt, ki je sramoten madež in pravcata skrunitev prapora rešiteljev zatiranih narodov.

Izvrševalni odbor JDS. v Ljubljani pozdravlja in odobrava sklepe z zborovanja s predstavitelji enakomislečih strank v Sarajevu; želi, da pride do ustanovitve ene jugoslovanske demokratske stranke za vse ozemlje kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Izvrševalni odbor pozivlja poslance JDS v narodnem predstavništvu, da pospešijo delo za konstituanto, kot od naroda voljene zakonodajne zbornice.

Volitve v konstituante naj se vrše na čim širši podlagi s splošno, enako, neposredno volilno pravico s proporčnim sistemom; volijo naj vsi moški in ženski državljani od 21. leta dalje; popolna svoboda volitve naj bo zajamčena.

Načrt ustave, ki ga je predložiti v sklepanje konstituanti, naj vsprejme načela demokratskih modernih držav; državo naj vodi ena zakonodajna zbornica; velike občine in večja gospodarska okrožja naj dajo temelj ustroju enotno vrejevane države; vsprejemamo monarhično obliko države z narodno dinastijo Karagjorgjevičev na čelu; a kralj bodi predstavitelj narodove volje.

Izvrševalni odbor naroča poslancem JDS, da smatrajo za najnujnejše ureditev prehrane ter dobavo drugih življenjskih potrebščin z znižanjem njih cen. Sporedno s tem je rešiti pereče gospodarsko in gmotno vprašanje uradništva, kakor vseh javnih nameščencev sploh.

Izvrševalni odbor JDS. pozivlja deželno vlado za Slovenijo, da priporoča osrednji vladi čim skorajšnje sklicanje deželnega sveta kot kontrolni in posvetovalni organ deželni vladi.

Z zahvalo in zadoščenjem pozdravljamo vest iz Belgrada, ki nam naznanja sklep središnje vlade, da da na razpolago znaten znesek v pokritje stroškov za pripravo ustanovitve vseučilišča v Ljubljani. Izvrševalni odbor zahvaljuje vsenčiliško komisijo v Ljubljani, ki je svoje temeljito delo pospešila tako, da je dozorelo do izvršitve.

Vladislav Fabjančič:

Bdimo!

Karakteristična pojava pri vseh državah, ki jih je rodila ali preuredila svetovna vojna, je, da so od vseh strani obkoljene od sovražnikov. Republika Sovjetov je obdana od ognjenega obroča vojne na vseh koncih, Poljska je v prepiru z vsemi sosedi, Češko-Slovaška je utrjeni tabor, ki ga obliva morje sovražnikov, Madžarska ne šteje niti enega prijatelja med svojimi sosedi, Romunija se celo z Jugoslavijo prepira. Povsod je isti položaj. Ravnotako je tudi z našo domovino, kraljestvom Srbov, Hrvatov in Slovencev. Bolgarov še ni minila slast po siroti Makedoniji, Romuni bi nam hoteli iztrgati žitnico naše države Banat, Madžari drže v svoji pesti Prekmurje, o katerem se pri nas žal le malo govori in piše, Nemci so nam ugrabili Koroško in pripravljajo nove boje, z Italijo, ki nas hoče zadušiti, je stanje skrajno napeto. Celo Arnavti škilijo preko naših državnih plotov, Le Grki se drže mirno, ker jih vodi pametni Venizelos.

Razen te ne preveč zavidne zunanje situacije ima naša država opraviti s sicer ne velikimi in številnimi, vendar strupenimi notranjimi sovražniki, kakor so Nikole Njegoši, Radići in kakor se že imenuje ona šaka kapitalistov, demagogov, plačenikov, Avstrijancev in separatistov. Znotraj naša domovina še trpi od porodnih bolečin, organizacija še v nobenem kraju ni čisto perfektna, komunikacijske zveze so nadvse pomanjkljive, tako da smo danes ne samo upravno, ampak skoro v vseh ozirih razbiti na precejšnje številce deželic in kotov. Narodna obramba tudi še ni urejena niti približno tako, kakor bi zahtevalo naše stanje. In tako dalje.

Kaj bi bilo, če bi danes planili vsi sovražniki in poželjivci naenkrat po nas? To vprašanje je postavil predsednik Wilson ameriškim zastopnikom pri povratku v Ameriko. Ravnotako bi se moral vsakega dne vprašati vsak naš človek, vsi naši vodilni možje iz vseh naših pokrajin, predvsem pa oni ljudje, ki žive kakor na kakem samotnem otoku Tihega oceana in brez preudarka govore in uganjajo stvari, ki niso pravprave za to, da še bolj utrdijo slogo med Slovenci, Hrvati in Srbi. Kaj bi bilo, če bi naši protivniki hoteli z vojaško silo uveljaviti svojo poželjivost? Ali bi mogla naša izmučena in maloštevilna vojska, ki se vrh tega še reorganizira, vzdržati koncentričen napad od vseh strani in obraniti našo mlado državo? Ali bi se našlo pri vseh slojih in vseh plemenih našega naroda dovolj razumevanja, dovolj požrtvovalnosti in dovolj odločnosti, da pohite pod orožje in da se pokore disciplini?

Kdo sprečuje, da ne pride do krvave vojne Jugoslovanov s sosedi? Ali ni to predvsem zmagovita armada maršala Focha in kooperacija med zavezniki? Pomislimo, kaj bi se zgodilo, ako bi prišlo do razpada Antante, ako bi nastala revolucija v vojskah maršala Focha. Francozi in Angleži bi imeli dovolj brige in opravka pri sebi doma, torej se ne bi mogli posvetiti vprašanju, kaj bo z Jugoslovani, kaj s Čehi, kaj s Poljaki itd.? Ne bi nam mogli poslati na pomoč niti enega edinega bataljona, niti enega topa, niti ene puške. Če bi v Franciji in Angliji izbruhnila boljševiška revolucija, ki se po vzgledu Ljeninove vstaje ne bi brigala za usodo drugih narodov, posebno pa ne za narode, v katerih ne vladajo socijalistični voditelji, bi bila kraljevina SHS navezana docela sama nase. Sama bi morala gledati, kako se bo otepla številnih sovražnih vojsk, ki bi pod nacijonalističnimi in rdečimi zastavami planile od vseh vetrov po nas. Tedaj bi se zbudil kot pod sunkom pesti v čelu marsikateri sanjavi avtonomist, marsikateri borilec za kulturne in druge individualnosti, marsikateri rahljač jugoslovanskega jedinstva. Sprevidel bi in naenkrat bi mu bilo jasno, da vse stvari na svetu morajo iti po neki vrsti, da so bolj in manj važne zadeve, da je prvo očuvanje in obramba skupne domovine. Morda bi se tudi pokesal za svoj greh, objokaval svojo slepoto in gluhost, morda bi celo z delom skušal popraviti svojo zablodo. Bilo pa bi morda tudi že prekasno.

Danes je še čas, da si stvorimo vsi Srbi, Hrvati in Slovenci jasno sliko o svojem položaju. Odprimo oči, napnimo ušesa in preudarimo.

Ako premislimo, da smo v sporu skoro z vsemi sosedi, da naša samostojnost za sedaj ne bazira samo na naši moči, temveč bolj na zmagi Antante in na moči njenih armad, bomo, ako ljubimo svojo samostojnost, delali vse stvari z večjim preudarkom, z večjo opreznostjo, z boljšo metodo.

Ta zavest našega položaja mora imeti globokega vpliva na našo zunanjo in notranjo politiko.

Na naslov članov „Društva slov. drž. nastavljencev kraljevine SHS“.

Meseca januarja t. l. se je ustanovila ta organizacija na »široki demokratski« podlagi. Kakor smo poučeni, naj bodo v njej včlanjene vse strokovne organizacije državnih nastavljencev, vsi oni, ki ne pripadajo nobeni organizaciji in pa vpokojenci obojega spola. Pripadniki vseh treh sloven. političnih strank!

Organizacija ima nalogo varovati stanovske interese državnih nastavljencev, pospeševati stremljenje za zboljšanje gmotnega položaja svojih članov, sestavljati tozadevne vloge na višja mesta itd. Skratka: strogo stanovsko ujedinjenje plemenitih in humanih načel!

Proti organizaciji sami torej nimamo prav nobenih pomislekov in le želimo, da se vzdrži. Zato smo ustanovni občni zbor 26. januarja t. l. tudi pozdravili po svojem zastopniku.

Primerno pa se nam zdi opozoriti članstvo, da socijo v predsedstvo, ki tvori hrbtišče organizacije, samo možje čistih političnih rok. Ako ni tako, bo neizogibna posledica padec celega vstroja, razpad organizacije.

Oglejmo si pobližje predsednika organizacije Maksa Lillega, davčnega nadupravitelja, moža izredno močnega glasovnega organa, pa tudi izredno sumljive politične barvenosti. Mož je še za zlatih krških in vipavskih dni stal v naših vrstah, splezal kasneje, izrabljajoč ugodnejši položaj SLS., z umetno prikrojenimi gibi in poprijemki kot predstavitelj celokupnega ljubljanskega uradništva do magistratnega stolca v rotovški dvorani ter postal ob renesansi LSL. prav odločen šušteršijanec, kakršen bi bil še danes, ako bi — kazalo.

Tako pa je moral za enkrat postati »divjak«, ki čaka, trdno oklepajoč se edinega sredstva predsedstva združenih organizacij državnih nameščencev, — ugodne prilike. Sam je še pred nekaj tedni pripovedoval, da mu je ponujala JSDS. mandat v Državno veče, o čemur pa dvomimo, saj bi se ga drugače radevolje oprijel.

Kot bivši predsednik društva davčnih uradnikov, ki se je molče in natihoma razšlo, se je nastanjal na tisti čas mogočnega dr. Šusteršiča, vendar pa mu je bila stanovska organizacija vedno samo — sredstvo v dosego cilja. Hotel je postati kratko n maio državni poslanec. Davčni uradniki sami najbolje vedo, da bi brez predsednika Lillega ravno tako — če ne bolje — opravili.

Zato jih je ostalo nad eno tretjino neorganiziranih. Dasi je ta možakar ob vsaki priliki žarel za stanovska združenja in se cedil po draginjskih shodih v Mestnem domu itd., vendar ni kazal nikdar odkritega čela, temveč pretvarjal oficijelnost v neoficijelnost in obratno, če je tako položaj zahteval. Za hrbtom je celo namigaval, da so zahteve državnih uslužbencev pretirane.

Koliko sklepov, ki so se storili od združenih organizacij po svojih zastopnikih pri Štepicu v Čiški, ni bilo nikdar izvršenih, o tem vedo povedati le oni tovariši, ki so tistim sejam prisostvovali. Sklenilo se je in predsedniku Lillegu poverila izvršitev, sklep pa je postal v Lillegovih očeh z ozirom na splošni politični položaj kar čez noč neoportun, in izvršitev se je odložila — ad kalendas graecas.

Z organizatorjema nacionalno-nemških železniških uradnikov Wieserjem in Wallnerjem je bil dober prijatelj, Langofi in Götzi so pri njegovem organizatoričnem delu sodelovali.

Vsako najmanjšo zvezo s takimi prononsiranci in škodljivci slovenskega navenskega naroda pa bi moral tudi kot organizator načelno odklanjati.

Dovolj o njem, moža poznamo do črnih obisti, spoznajo naj ga še drž. nastavljenci, ki imajo zdrav razum in prosto voljo!

Prvi podpredsednik višjesod. svetnik Franc Regally je najdostojnejši gospod, kar jih pozna slovenska javnost, mož visoke izobrazbe in širokega socialnega obzorja ter politično neomadeževan — toda somišljenik SLS., česar mu tudi ne štejemo v greh. Ima le to redko spretnost, da pove s sto besedami isto kot kdo drug s petimi.

Drugi podpredsednik računski svetnik Avguštin Zajec, tudi somišljenik S. L. S., je na ustanovnem občnem

LISTEK.

Dr. Jos. C. Obiak:

Koroški Slovenci.*

(Nekoliko karakteristike. — Koroško narečje in narodne pesmi.)

Znano je, da imamo Slovenci mnogo dialektov, pri katerih se kaže vpliv tujerodnega soseda, s katerim mora dotični del naroda deloma vsled gospodarskih zvez, deloma vsled skupnih uradov v mešanih krajih bolj ali manj občevati. Tako je sprejel tržaški in goriški Slovenec tujke iz italijanščine, drugi Slovenci germanizme. Pa tudi na naglas in narečje je imel tuji jezik vpliv. In tudi narobe! Čeprav slovenski jezik ni imel tolikega vpliva na drugorodne jezike, kakor nasprotno. Kak vpliv je imel predvsem hrvatski jezik na slovenski ob mejah slovensko - hrvatskih, o tem mi tu ni govoriti, ker smo bili Slovenci, Hrvati in Srbi enkrat en narod, in je pravzaprav ta navidezni vpliv medsebojnih bratskih jezikov le polagano prehajanje hrvatskega jezika v slovenski jezik (ali bolje dialekt), ki se čim bolj razlikuje, čim dalje se oddaljujemo od skupnega stika. Naši gospodarji so to izkoristili in to razliko poostrili po nekod tako daleč, da so ustvarili umetno animoznost in separatizem med posameznimi plemeni. Pri nas so šli Nemci še dalje, tako da so hoteli celo različnost slovenskih narečij politično izkoristiti ter s satansko hudobnostjo med Slovence same sejati ljuliko separatizma in mržnjo s tem, da so zahrbtno ščuvali Kranjce proti Štajercu, Štajerca proti Koroščcu, Primorca proti Kranjcu ter podpirali vse tiste elemente, ki so bili za tak separatizem dostopni. Toda celokupni slovenski narod s svojim zdravim instinktom se po ogromni večini ni dal izrabiti ter ostal, odkar je od vseslovenske in jugoslovanske ideje tako prožet, da je to hudobno nakano prav do rešilne svetovne vojne preprečil. Odkrito pa moram priznati, da je ta nakana našla na onem, od ostale Slovenije po mogočni gorski stavbi Karavank odrezanem najlepšem delu Slovenije kolikor toliko rodovitna tla. Koroška in hujskanje koroških Nemčurjev je najklasičnejša priča za to, kako so hoteli Nemci iz koroškega narečja kovati politični kapital ter zamrziti našim ljubim Koroščem ostale Slovence. Koroški slovenski dialekt se jim je zdel najpripravnejše sredstvo za hujskanje brata proti bratu. Koroški Nemci so v svojih političnih časopisih, v državnem zboru in celo v psevdoznanstvenih knjigah vrgli na tapet bojno krilato besedo: »Koroško - slovenski (bindišarski) idijom!« Tudi v tem znamenju so hoteli — zmagati. S tem »idijomom« so hoteli in še hočejo rešiti poturčeno koroško Germanijo! Uspeh pa hvala Bogu ni bil tak, kakor so ga pričakovali. Vendar so delu slovenskih Koroščev vcepili z vednim blatenjem njihovega dijalekta (»windisch is schiarch«) nek nenaraven sram in mržnjo do jezika ali narečja, ki jih ga je mati učila.

Ker se koroško narečje precej značilno razlikuje od kranjskega in še posebej od književnega jezika, jim hočejo v glavo vtepsti, da jim je slovenski (kranjski in pismeni) jezik tuj, dà, nesoroden . . . Obenem pa niso dajali koroškim Slovencem prilike, v šolah se seznaniti z lepo in čisto slovenščino. Zato je bilo to ceno izigravanje »koroškega idijoma« eno poglavitnih sredstev za germanizacijo. Le - ta pa vendarle ni mogla pri vseh nasilstvih vsled prirojene konservativnosti slovenskega življa doseči vsaj do leta 1914., ko je izbruhnila za nas rešilna svetovna vojna, svoje zmage. Ker ravno v zadnjem času zopet skušajo koroški Nemci (glej »Klagenfurter Zeitung«, »Freie Stimmen« i. dr.) brez sramu celo olikanemu svetu, zlasti Amerikancem, natveziti, da je koroško narečje poseben jezik, se mi vidi prevažno, če ne naravnost potrebno, izpregovoriti nekoliko o tem vsled zasluge nemške politike naravnost slavnem postalem koroškem narečju.

Predvsem moram vprašati, ali je res med koroškim narečjem tako velika razlika, da je o isti vredno govoriti? Da in ne! In tu pride zopet v poštev kolikortoliko delitev Koroške v Spodnjo in Zgornjo Koroško. V Zilski dolini in beliaški okolici se narečje precej razlikuje od onega v Rožu in celovški okolici in le - to zopet od podjunskega na skrajnem vzhodu na meji Štajerske.

Čudovito je dejstvo, da govorijo Zilani, to je na skrajnem severu bivajoči Slovenci, najbolj odločen in nemškim vplivom najbolj eksponiran rod, še tako lepo narečje, ako postavimo za merilo lepote narečja podobnost istega pismeni slovenščini. Težje razumljivo bo morda narečje celovške okolice, ki se približuje rožanskemu. Najznačilnejše za to narečje je pač, da Korošci v tem predelu izgovarjajo »k« kot v raznih drugih, tudi kranjskih narečjih v besedi »nak« ali »naka«.*) To nenavadno izgovarjanje pa nas moti le toliko časa, da se navadimo. Ako pa se poglobiš v to koroško govorico in se ji privadiš, kmalu zapaziš, da imajo ti Korošci tako značilne in lepe slovenske izraze, ponekod naravnost originalne primere in lepe načine izražanja, da so ohranili toliko samosvojega jezika, da je in bo ostalo koroško narečje prevažen vir za slovenske in slovanske jezikoslovce sploh, zlasti tedaj, ko bo iskati originalnih izrazov, ki nam jih manjka celo na Kranjskem. Res je, da ima morda Korošec v svojem dijalektu mnogo germanizmov, da, celo slovenskemu jeziku prilagodene čisto nemške besede, toda temu nasproti moram povdarjati, da je to le razvada; vsak Korošec ve in zna poleg nemškega izraza, ki mu je prišel v razvado, večinoma tudi svojo »slovenjo« besedo. To in nič drugega je resnica.

Posebno ti tudi dirne uho, da Korošec rabi za predlog »pre« nemški predlog »c« (zu), da reče mesto »premalo« — »cmav«! To je pa tudi edina napaka, ki se mi je res videla v početku odurna, da, celo smešna, a radi te malenkosti delati križ čez celo koroško narečje in je smešiti, je naravnost neodpustna budalost. Da pa izgovarjajo Korošci »l« kot »v« in »k« pred i, j in e kot »č«, pa daje njihovemu narečju, kakor tudi goreniskemu, naravnost prijetno mehkobo, ki prihaja posebno v narodnih pesmih do popolne veljave! In nič manj simpatična posebnost je, da Rožani mesto bolj ali manj trdega »g« izgovarjajo mehkejši »h«.

Manj simpatično pa je, da ponekod, kakor sem že zgoraj omenil, ne izgovarjajo »k«, nasprotno pa pred nikalnicami predtikajo ravno »k« (enako kot tudi drugod pri nikalnici »ne«: nak, naka, kakor »kni, kne, kna = »ni«, »ne«, ter da izgovarjajo pred »i« in »e« za »w« — b: wisok = bisok, krčijo pa ponekod posamezne zloge zlasti pri nikalnicah, kakor »nča« = »nič ni«; »e« izgovarjajo v gotovih slučajih za ije (lijep = lep, prilično kakor hrvatski Ijekavci, Rožani tudi ne naglašeni »e« za »a« (latim = letim, braz = brez, iščam = iščem, izaro = jezero). Tudi »o« se različno izgovarja pod dolgim potisnjenim naglasom kot »ue« (nueč = noč, muest = most), dočim se v Zgornjem Rožu izgovarja čisti »u«, kakor po mnogih delih Slovenije, (must = most).

Značilna je prepozicija »dro« in »dra« (nastala iz dobro), ki služi kot adverb za nem. »wohl«, (dro vesiev = wohl froh); »horta« in »dovta« pomeni »tja gor« (gor tja) in »tja dol« (dol tja). Ako omenim še posebnost, da štejejo Korošci mesto »desetic« od štirideset naprej »redove«: dvared, tridest, štirradi, petred, šistred itd. (še

* Ta članek je nadaljevanje ali dodatek onim člankom, ki so izšli pod naslovom »Koroška Slovenija« in s podlistkom istega pisatelja v našem listu iz l. 1096 pod naslovom »Izprehodi po koroški Sloveniji«, ki so svoj čas vzbudili splošno zanimanje izidejo z drugimi v posebni brošuri. Op. ur.

*) V fonetičnem smislu »laringarno eksplozivni« glas.

zboru smelega čela zagovarjal zopetni vzprejem odslovljenih nemških državnih uslužbencev in o njem ne bomo izgubljali besed. Sapienti sat!

J. S. D. S. v predsedstvu nima zastopnika. Zakaj navajamo vse to? Ker po izjavi društva samega stoji društvo nad strankami in bi potemtakem morale biti v sorazmerju s političnim mišljenjem v predsedstvu zastopane vse tri slovenske politične stranke, od vseh treh strank pa noben politični kameleon.

Obžalujemo, da v takih odnošajih J. D. S. ne more nuditi organizaciji take zaslombe in ji posvečati tiste pozornosti, kakor bi to želela sama in pa najmanj 75 % strankinih somišljenikov pri društvu.

Zato se obračamo do vseh naših somišljenikov, ki so člani društva, da izravnajo predsedstvo, dokler je še čas in vstvarijo možnost sporazuma.

V. Švajgar:

Vedno naprej!

Z uvedbo gostejšega osebnega prometa na skoraj vseh slovenskih progah se je gotovo storil velik in pomemben korak naprej do končne zopetne vspostavitve prometnih odnošajev pred vojno. Upeljala se je ob enem od vseh strani jako zaželjena neposredna vlakova zveza iz Ljubljane v Karlovac. Kakor rečeno je to velik korak naprej, ampak tudi trden dokaz, da vladajo pri nas že kolikortoliko urejene razmere, kar se o vseh pokrajinah glede prometa ravno ne da trditi. — Vsekakor pa ne smemo zaostati na doseženi etapi, pač pa moramo delovati naprej, da si sčasoma z velikimi potezami ustvarimo moderno železniško omrežje po celi državi.

Današnji položaj slovenskih prog je značilen za razmere, v katerih smo morali životariti. Razven proge Trst-Jesenice-Št. Vid ne teče nobena druga državna proga preko celega slovenskega ozemlja kot prometna celota, pač pa nahajamo celo vrsto raznih polovičnih prog, ki sicer spojujejo dve večji mesti med seboj, (služijo torej edino lokalnim koristim) drugega namena, vsaj zdi se, nimajo. Lep primer nam podajata v tem oziru gorenjska in dolenjska državna proga. Prva spojuje križišče Trbiž preko Jesenic do Ljubljane, kjer delansko neha, pač pa izhaja v isti smeri iz Ljubljane druga proga, ki zopet veže edino Ljubljano s Karlovcem. Ali ni pravzaprav vse od Trbiža v Karlovac ena proga? Po našem mnenju vsekakor, in sicer ob enem resnična črta, ki prepreza našo pokrajino od skrajnega zapadnega konca preko Kolpe na soseedno pokrajino naše kraljevine SHS, na vzhod.

Najprej smo dobili direktno zvezo Ljubljane s Karlovcem. Ali se ne bi dalo doseči z dobro voljo in malenkostnim delom tudi spojenje, zvarenje obeh višje omenjenih glavnih prog v eno celoto? In zopet pravimo — vsekakor!

Kot smo povdarili že v naslovu, ne sme nas voditi naša pot nikamor drugam kot vedno naprej, naprej kot teče vsak pravi vlak. — Kakšni momenti govore z ozirom na železnico, upravo in obrat, dalje gospodarsko za spojitev obeh prog? Teh je prav lepo število. Evo jih!

V prvo moramo še enkrat ponovno povdariti, da se bomo morali v naši državi otresti tiste avstrijske železniške kramarije in načela, da so ljudje radi železnice tukaj in ne obratno. Nastopiti moramo enkrat za vselej z načelom v javnost, da je železnica kot najvažnejše občilo poklicana v prvi vrsti za to, da služi narodu in njegovemu gospodarstvu. Saj je star stavek, da železnica, ki v resnici skuša vsestransko služiti celoti, vedno dobro prosperira, ker jo obratno ljudje vporabljajo in podpirajo. V stari Avstriji tega lepega principa nismo zasledili skoraj nikoder. Različni strategični (!), vojaški in državno-politični razlogi so bili stokrat merodajnejši od ljudskih zahtev in potreb. Tukaj moramo paziti, da zapustimo ostanke teh nazorov in sprejmemo višje omenjeno načelo, da je železnica radi ljudstva potrebna in mora ljudstvu tudi služiti.

Tudi v slučaju Trbiž-Karlovac je isto. Vidimo v obeh sedaj obstoječih polovicah te važne proge, znak onega starega zavrženega principa, ki upošteva lokalne razmere, splošno narodnih pa ne. Zdi se ravnotako, kot da smeri ves gorenjski promet le v Ljubljano in ne preko nje. Ali ni med Gorenjsko in Dolenjsko, Hrvatsko res nikakega prometa? Ali ni nikak promet mogoč? O da, pa prav velik, in omenjeni progi sta poklicani omogočiti ga.

V drugo lahko iz prometno-tehničnega stališča trdimo, da bi prinesla spojitev v eno progo prav lepe odstotke prihrankov, bodisi na strojih, na vlakih in njihovih garniturah, na osobju in pa kar je glavno, na času, ki mora biti železnici kot gospodarskemu podjetju ravnotako denar (time is money!). O tem bi že kratek pregled na obstoječe vozne rede in pa majhna študija o prometnem spojenju doprinesla dokaz pravilnosti naše trditve. Pečal sem se sam s tem problemom in sem prišel vedno do enkaih zaključkov, da se dasta oba dela proge prav lepo poenotiti. Tudi upravno je zadeva enostavna, ker pripadata obe progi državi, pri takih malenkostih pač ne smemo iskati ovir.

Končno bodi omenjeno tudi gospodarsko stališče v tem oziru. Kakor že omenjeno, velja za vsakega delavnega človeka in celi narod prislovica »čas je denar« v polni meri. Povsod v svojem gospodarstvu se mora izpolnjevati ta slavni angleški izrek. — Poglejmo praktično to z ozirom na omenjeno progo. Trgovec iz Kranja ima opravilo v Metliki ali pa recimo v dokaj bližjem Novem mestu. Iz Kranja mora oditi zvečer poprej, ako hoče doseči Novomesto zjut. ob urad. urah ali ob sejmih itd. Isto velja obratno seveda tudi za Dolenjce, ki žele potovati na Gorenjsko. Ker se je dosedanji vozni red oziral edino na lokalne interese in prav nič na promet s širšim delokrogom, je z ozirom na prištedenje časa popolnoma primerno, da se preuredi in predela celotni vozni red gorenjske in dolenjske proge v tem smislu, da se z ozirom na lokalni in transitni promet preko Ljubljane sestavi nov vozni red, kar ni tako velika težkoča. Izdelal sem svoječasno o tem zasebne študije, ki so se naslanjale v vseh ozirih na že obstoječi vozni red in nisem našel mnogo razlik med studijo in voznimi redi, edino gorenjski vlak bi peljal direktno naprej v Karlovac, stroji in osobje bi se v Šiški menjalo, kar bi provzročilo zamudo par minut, za kar bi se neznosno dolgi postanki na glavnem kolodvoru brez zapreke skrajšali.

Čisto sigurno je, da bi tudi iz gospodarskega stališča kazalo, pretvoriti progi Trbiž-Ljubljana in odtod v Karlovac v eno enotno progo, ker bi se promet med posameznimi pokrajinami prav gotovo mnogo pospešil, ne pa zmanjšal ali zakasnil.

Hočemo torej dejanj tudi tu in sicer v smislu naslova: **vedno naprej!** V korist bo nam vsem, nobenemu pa v škodo, ako se to stori. Prav gotovo nam bo dal prav vsak gospodar, vsak trgovec, vsak, kdor potrebuje to progo — potreba poenotenja in potreba prog v velikem štilu nam je silno velika, zatorej na delo, vedno naprej za nas same. Upamo, da se bo še kdo drugi oglasil tozadevno, saj razprava o tem bo prinesla svež duh v naše gospodarske težnje in pripomogla k rezultatom. Naprej!

je kdo stopil v štirideseto leto, pravijo, da je začel »redi mešati«), sem naštel tako precej vse poglavitnejše.

Torej same malenkostne razlike, katere mi je omeniti, — ne toliko radi boljšega razumevanja koroškega dialekta, kakor radi popolnosti razprave in — zanimivosti. Te malenkostne posebnosti pa izrabljati v hujskarske namene ter slikati koroški jezik kot čisto poseben idiom — to vzmore pač samo nele politična, nego tudi osebna pokvarjenost in zločest.

Podjunsko narečje se precej razlikuje od Rožanskega; ohranilo je med drugim tudi še prvotni slovenske nazalne vokale.

To bi bile morda najglavnejše posebnosti in tudi originalnosti koroškega narečja. Sklepam: posebnosti in različnosti ne najdeš v koroškem narečju nič manj in nič več, kakor v vseh drugih slovenskih narečjih, germanizmov pa najdeš v njem manj, kakor v prelepi ljubljanski »šprahi«, ali pa tudi v Slovitem zagrebškem dialektu. Podjunsko narečje pa je v besednem oziru poleg dolenjščine in notranjšine morda najčistejše in najbogatejše slovevensko narečje. Izvirnih starejših slovenskih izrazov pa ima Korošec brezprimerno več, kakor katerokoli drugo slovensko narečje.

Predno izrečeš sodbo radi germanizmov in se spodtikaš nad koroškim narečjem, boš pač dobro storil, da se primeš najprvo samega sebe za nos ter najprvo pomedeš pred svojim lastnim pragom! . . . Da bi nam ostalo — ako iz vzamemo res nekatere neprijetne germanizme — ohranjeno kot jezikovna posebnost v vsi svoji originalnosti in — least not least — tudi — lepoti!

(Konec prih.)

Novinski pregled.

Sarajevska **»Jugoslavija«** se bavi s samostoinostjo sodnikov glede na naredbo pravosodnega ministra z dne 30. decembra 1918 o podaljšanju vakacije zakona v § 61. ustave za sodnije. Po § 4 zakona v sodni ustavi z dne 23. decembra 1913 je sodnik, vršeč svojo službo, samostalen in neodvisen. Kaj pa se sedaj dogaja? Najvažnejšo določbo tega zakona pravosodni minister s svojo naredbo kratkomalo prekine in odreja vakacijo zakona do 14. marca 1919. V tem slučaju ne gre samo za kršenje zakona na škodo neodvisnosti sodnikov, marveč tudi za principijelno stvar, glede katere so, kakor mislimo, narodna vlada in izdajatelji te naredbe popolnoma na čistem. Pravni aksiom je, da more zakon ukiniti ali predrugačiti samo zakon in ne kaka naredba. Ne pa s kršenjem zakona marveč z izpopolnitvijo zakona o neodvisnosti sodnikov treba dvigniti sodnika iz današnje letargije, dati mu materijalno in moralno eksistenco, vzgojiti v njem zavest in ponos, kakoršnega mora vsak sodnik imeti, in organizirati pravosodje po razpoložljivih silah in zahtevah sedanjega časa. To so pota, po katerih se izgradi samostalno in nepristrano sodstvo, ki bo čvrsta podlaga izgradbi naše mlade države in jamstvo za svetost in neprekršljivost zakona.« — Zagrebški **»Hrvat«** prinaša govor zastopnika Peršića o ureditvi valutnega vprašanja. Med drugim izvaja: »Vrednost jugoslovanske krone bi se dala dvigniti tudi tako, da se pri odtezanju sedanje krone iz prometa polovica papirja zamenja za novi denar, polovica pa pretvori v obligacije, pri tem pa se določi tudi odstotek za stroške zamenjave. Recimo, da za 210 K dobi človek 100 K obligacije, 100 K denarja, 10 K pa ostane državi, bi bilo tako v prometu takoj za polovico manj papirnega denarja. Narasla bi njegova vrednost, ljudje, ki bi imeli manj denarja, bi se preje lotili poslov, država bi pa dobila tudi nekoliko stotin milijonov za sedanje izvanredne izdatke. Čehi so bili bolj praktični, kar so že pri žigosanju bankovcev pobrali pristojbino od 10 vinarjev do 10 K. Glede razmerja med krono in dinarjem pravi: »Govori se, da bomo za 300 K dobili 100 dinarjev. Vprašanje je, kaka bo ta zamenjava v svetovnem prometu. Na svetovnem tržišču je stal dinar 108 frankov, ali je padel že tudi na 60 frankov. Krona je stala še nedavno 34 frankov, potem pa je padla na 27. Samo za pregledni račun stavimo, da je krona na 30, dinar pa na 80 frankov, pa dobimo za 300 K 90 frankov pa 100 dinarjev ali za teh istih 100 dinarjev samo 80 frankov, torej na 300 K izgube 10 frankov, na 3 milijarde izgube 100 milijonov, na 6 milijard kron kolikor pravijo, da jih imamo v Jugoslaviji, 200 milijonov. Ne smemo pri tem pozabiti, da ne potrebujemo blaga iz krajev, v katerih velja dinar, marveč iz inozemstva, kjer več velja frank. Govornik pa veruje in pričakuje, da nikomur ne pade na misel oškodovati državljane kraljestva SHS in zato se bo gotovo jugoslovanska kronska valuta uredila tako, da se gospodarsko in financialno ojačimo na znotraj in na zunaj.« — Beograd**ska »Pravda«** se bavi pod naslovom: »Za našo trgovino« z zakonom, ki ga je proglasila francoska republika, s katerim se omogoča trženje s podaniki sovražnih držav v gotovi meri. Pravi, da tudi naša nova država potrebuje sličen zakon. Omenjeni francoski zakon pooblašča ministra zunanjih zadev, da daja francoskim trgovcem pooblastila za trgovanje s sovražnikom ali ta pooblastila se bodo izdajala samo takrat, kadar bo to zahteval interes trgovine«. — **»Oslobodjenje«** v Tuzli piše v uvodniku o razdelitvi dela in pravi: »V našem narodnem življenju pred vojno smo napravili mnogo pogreškov, ker smo prezirali princip razdelitve dela. Vsi naši odličnejši ljudje so se bili vrgli v dnevno politiko, istočasno pa so vodili tudi glavno vlogo v vseh naših kulturnih društvih. Tako se je doseglo to, da je jedna in druga stran v svojem napredku trpela, ker se istodobno nista mogla dva različna posla opravljati z uspehom. List se zavzema za to, da oni, ki se pečajo s političnim življenjem, naj ostanejo pri tem in naj ne bodo istočasno vodje tudi na prosvetnem polju. Kajti prosveta ne sme biti pobarvana s kakršnokoli barvo, ako se hoče doseči napredek. Proti separatizmu na kulturnem polju moramo najodločneje ustati in mi hočemo vsako odvajanje, pa naj pride od te ali one strani, najenergičneje pobijati«.

Politične vesti.

= **Simptom ali lira.** »Temps« z dne 21. februarja 1919 prinaša pod naslovom »Italija in Jugoslovani« karto, na kateri je s črno črto omejen teritorij, ki ga zahtevamo, in Jean Carrère, rimski dopisnik lista, piše: »Novica, da so Jugoslovani notificirali konferenci zahtevo arbitraže predsednika Wilsona, je vzbudila tu pri občinstvu senzacijo. V političnih krogih ne razumejo, kako so mogli iti Jugoslovani v svojih iluzijah tako daleč, da so upali, da bi mogla sprejeti konferenca njih zahtevo, kajti zahtevati razsodišče po enem samem delegatu na zborovanju, kjer so zastopane različne narodnosti, se pravi skušati oslabiti odločitve in moči cele konference. In če bi bilo sprejeto tako postopanje za katerokoli vprašanje, bi bila vsa druga vprašanja podvržena enaki zahtevi, in konferenca ne bi pravzaprav več obstojala. Tukaj smatrajo kot nemogoče, da bi bila tako uvidevna politika, kot sta glavna srbski in hrvatski minister, mogla upati, da se bo ugodilo njih zahtevi. Zahteva, tako pravijo tu, je imela čisto navaden namen, da spravi Italijo v slabo ime, v nadi, da bo ostala osamljena, če bo odklonila razsodišče, da je druge velesile ne bodo podpirale in da se bo zamerila ameriškemu predsedniku. Napravlja torej najboljši vtis po francoskih listih sporočeno dejstvo, da so tudi druge države poleg Italije daleč od tega, da bi odobravale demaršo Jugoslovanov, in časniki čestitajo italijanski vladi in delegatom v Parizu, da so tako jasno govorili. Taki so vtisi v različnih političnih krogih. — Ob enem omenjajo z zadovoljstvom članek New York Herald, ki trdi, da je Reka nesporno italijanska. To dokazuje, pravijo, da niso ameriški krogi tako sovražni italijanskim zahtevam, kakor trdijo Jugoslovani. Neka politična osebnost mi je rekla na koncu: »Čestitamo Sonninu, da je odklonil Wilsonovo razsodišče, ne da bi se bali razsodbe, ampak ker smatramo, da mora ostati Italija na konferenci z vsemi svojimi zavezniki in ne sme ničesar sprejeti, kar bi razdrlo to solidarnost. Sicer pa smo gotovi, da tudi Wilson sam ne misli drugače.« »Temps« je v zadnjem času dlandlje boli nasproten našim težnjam. Prepričanje, lehkomiselnost, simptom ali lira? J. J.

K NOTRANJEPOLITIČNEMU POLOŽAJU.

Iz poročila ljubljanskega dopisnega urada posnemamo grupacijo strank v narodnem predstavništvu. JDS je, kakor odgovarja številu poslancev, njenemu programu in socijalni strukturi slojev, ki jih zastopa, stranka centruma. Z obžalovanjem sprejemamo vest, da sede srbski samostalci na skrajni levici. Ta stranka, v kateri se združujejo zelo simpatični politični in kulturni delavci, se je svoječasno odcepila od Pašićeve staroradikalne stranke. V času vojne so se nasprotja med staroradikalci in mladoradikalci poostrila radi ostre kritike, ki jo je mladoradikalna ali samostalna stranka vršila nad ukrepi srbske vlade odnosno staroradikalne stranke in g. Pašića. Vzrok ostrih nasprotstev se ne dotika programa, ki je obema strankama bistveno isti, marveč nekaterih taktičnih vprašanj in osebnih prememb v vladnem aparatu. Pogajanja z samostalci odnosno med samostalci in drugimi srbskimi strankami so v teku in je upati, da pride v interesu skupne stvari do kompromisa. Vsekakor obstoje toliko v programih kolikor med osebami načelne sorodnosti odnosno osebne simpatije, tako da bo v glavnih nacijonalnih in kulturnih vprašanjih kakor tudi v vprašanju centralizma in okrožne samouprave samostalna stranka, tudi če zaenkrat izostane iz bloka centruma, v glavnih vprašanjih šla z večino in tvorila njen del, kar moramo le pozdravljati. Na noben način ni misliti, da bi samostalci postali član novega opozicijonalnega bloka s separatističnimi težnjami, ker je njihov program in tudi nastopanje vedno soglašalo z načeli jugoslovanskih demokratov. Dobro pa je, ako si oni kakor tudi slovenska JDS ohranijo proste roke za zdravo kritiko, ki je tembolj potrebna, ker se nagibajo iz taktičnih ozirov na stran večine poleg srbskih staroradikalcev tudi radikalci iz Vojvodine in Bosne, ki vkljub živemu nacijonalizmu še niso prošli skozi neobhodno potrebno fazo miselnega razvoja v pravo zares jugoslovansko in zares demokratsko smer. To pridržanje proste roke za eventuelni slučaj potrebe bi tvoril potrebni protiutež proti skrajni konservativni desnici srbijanskih in vojvodinjskih staroradikalcev. Pogajanja med raznimi skupinami so, kakor rečeno, v polnem teku in se bo politična grupacija v kratkem še jasneje kristalizirala.

Kralievina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Otvoritev prvega parlamenta Slovencev, Hrvatov in Srbov. LDU Beograd 1. marca. (JDU) Danes ob pol 11. dopoldne so se zbrali narodni zastopniki iz vsega kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v začasnem narodnem predstavništvu. Poslanci so prihajali v skupinah v dvorano in se med seboj prisrčno pozdravljali. V ministrski klopi so zavzeli svoja mesta vsi ministri, ki se trenotno nahajajo v Beogradu. Združenje strank v skupine še ni popolnoma pregledno, vendar pa je že sedaj mogoče spoznati glavne obrise porazdelitve strank. Na skrajni levici so zavzeli svoja mesta srbski samostalci, vseslovenska ljudska stranka in nekateri hrvatski poslanci. Pred njimi so srbski nacijonalci. Na levi, poleg samostalcev sedi Lorkovičeva napredna demokratska stranka in za njimi muslimanska skupina dr. Spaha in Hrasnice. Še dalje na levici so Starčevičanci in člani hrvatske zajednice iz Bosne. V sredi proti levi sedijo socialni demokratje. V sredini sami je zavzela mesta Jugoslovanska demokratska stranka, na skrajni desnici pa stari radikalci in nekaj poslancev iz Vojvodine (radikalci iz Novega Sada). — Minister za konstituanto dr. Albert Kramer prečita v slovenskem jeziku ukaz o sklicanju začasnega narodnega predstavništva. Poslanec Gjuro Džamonja (Bosna) predlaga za starostnega predsednika najstarejšega člana Gligorija Jeftanovića (Sarajevo). Predlog je soglasno sprejet. Začasni predsednik je imel nato nastopni govor: Spoštovani gospodje! Izredno sem srečen, da sem mogel na pragu svojega groba v svoji starosti doživeti veliki dan narodne svobode in njegovega ujedinjenja. Dočakal sem srečni čas prvega narodnega predstavništva v ujedinjenem narodu Srbov, Hrvatov in Slovencev (Dolgotrajno ploskanje.) Pozdravljam narodne zastopnike, katere čaka veliko in težko delo v tej skupščini. Pozdravljam našo slavno vojsko, ki je izvršila glavni del našega osvobojenja in ujedinjenja (burno ploskanje) pod vodstvom dinastije (ponovno dolgotrajno pritrjevanje). Pozdravljam našega sivega vladarja kralja Petra I. in prestolonaslednika regenta Aleksandra. (Poslanci se dvignejo in kličejo: Živio krali Peter! Živio regent Aleksander!) Predsednik Jeftanović predlaga, da se vporabi zakon o poslovnem redu srbske narodne skupščine kot začasni poslovnik narodnega predstavništva. (Se sprejme.) Predsednik predlaga nadalje, da se kot začasni tajniki predstavništva izvolijo: Miljutin Dragović, dr. Ivan N. Novak, dr. Vladimir Čorović in dr. Josip Lovrenčič. (Sprejeto.) Poslanec Živojin Rafajlović (srbski nacionalec) pozdravlja ujedinjenje enokrvnega in troimenega naroda naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. Predsednik naznanja, da bo po svojih tajnikih službenim potom zaprosil ministra za konstituanto za popis vseh članov tega predstavništva. — Seja je bila nato prekinjena. Prihodnja seja v torek, 4. t. m. ob 9. dopoldne. — Predsednik je k sklepu povabil vse poslance, da se udeleže službe božje, ki se ima vršiti v pravoslavni in v katoliški cerkvi ter v džamiji.

Seja delegatov. LDU. Beograd, 1. marca. (JDU.) Včeraj popoldne ob 4. je bila seja delegatov za narodno predstavništvo iz vseh jugoslovanskih krajev bivše avstro-ogrske monarhije. Razpravljali so o poverilnicah delegatov in se je končno dosegel popoln sporazum.

Regent Aleksander in kralj Nikola. »Messaggero« poroča: Regent Aleksander je v Parizu poslal svojega pobočnika k črnogorskemu kralju Nikoli s prošnjo, da bi ga sprejel. Črnogorski Nikola je odgovoril, da sprejme svojega nečaka regenta Aleksandra samo v navzočnosti svojega ministrstva, kar naj bi pomenilo vzpostavo diplomatskih odnošajev Srbije in Črne gore. Tega povabila pa regent Aleksander ni mogel sprejeti. Nikola je pač Nikola in volja naroda mu je pač hekuba.

Vojna? LDU. Dunaj, 1. marca. (C. TU.) Skoraj vsi današnji listi pišejo o nevarnosti vojne med Italijo in Jugoslavijo.

Naša vojaška misija na Dunaju. (L. DU.) Dunaj, 1. marca. (ČTU.) Kakor doznava »Deutsches Volksblatt« prispe že prihodnje dni naša vojaška misija, sestoječa iz več častnikov in približno 100 mož na Dunaj. Naša misija bo imela iste pravice, kakor italijanska misija, ki je sedaj na Dunaju.

Nemške ovire pri osebnem prometu pojasnjuje tale slučaj: Neki Slovenec se je oženil leta 1909. v Celovcu z tamošnjo trgovko, ki je v Celovcu že čez 20 let. Leta 1914. je moral tudi k vojakom in se je vrnil sredi novembra 1918. v Celovec. Pred božičem je obiskal bolno mater na Kranjskem in se hotel začetkom februarja 1919 zopet vrniti k ženi. V to svrho je prosil v Celovcu za propustnico in navedel tudi, da je njegova žena tam trgovka in bližna posestnica in da ima tam 5 otrok. Vzlic temu mu celovški magistrat vrnitve ni dovolil, ne da bi bil za to navedel kak odlok. Oče torej ne more več k otrokom. — Mož ne k ženi — če je Slovenec! In pri nas?! Nemoteno pride k nam lahko vsak, kdor navede sploh kak vzrok, ne da bi se ta navedba le količkaj kontrolirala. Po naših hotelih kar mrgoli Nemcev, posebno pa nemških čifutov. Če tudi nimajo vedno uspeha pri trgovskih poslih, toda za tri dni vzamejo vendar vedno mesa, klobas, tobaka itd. seboj, drugo pa spravijo skrivaj. Skrajni čas je torej, da se bo pri izdaji propustnic bolj strogo postopalo, sicer bomo imeli v Ljubljani kmalu kak judovski tempel ali pa nemškonacijonalni parlament.

Rdeča in bela garda na Koroškem. V nasprotju z nemško nacijonalno belo gardo se razvija rdeča garda v socijalističnem smislu. Dosedaj ste imeli obe struji kolikor toliko skupen interes. Nemškonacijonalni vojaki nastopali so proti nam iz skrajno posurovelega nemškonarodnega stališča, socijalisti pa vrhu trga še iz nasprotstva do duhovnikov in ker imajo vse koroške Slovence za klerikalce. Eni kakor drugi so bili deloma popolnoma boljševiški in plenili po deželi, deloma pa so izvile iz njih tudi čisto nedisciplinirane tolpe, ki tudi oficirjev ne pripoznajo, še manj pa ubogajo. Le majhen del je bil vojaško disciplíniran in neoporečen. V celoti pa so se vsi pustili izrabljati od nemškonacijonalne klike za imperijalistične in osebne egoistične namene nemških vojnih dobičkarjev v Celovcu. V zadnjem času so se socijalisti v rdeči gardi začeli komandantu te klike nekako zoperstavljati. Dne 21. februarja bi bila imela prevzeti bela garda Borovlje, rdeča pa naj bi šla na Velikovško fronto. Ta pa se je temu povelju uprla in se hotela braniti celo z strojnicami. Marsikateri pa je že priznal, da ne vedo za kaj se borijo in ne vedo, za katero idejo da se žrtvujejo. Kdaj bodo neki nenasitne celovške hujskače kakor Schumija i. dr. tako spoznali, kakor jih poznamo mi?

Nemške tolpe na naši meji. LDU. Ljubljana, 28. februarja. Ljubljanski dopis. urad poroča iz uradnega vira: Koroško. Včeraj ob pol 2. popoldne so nemški vojaki našo patruljo, osem mož, pri Sv. Lovrencu, tostran demarkacijske črte obstreljevali. En mož je težko in eden lahko ranjen. Nemci imajo enega mrtvega, dva težko ranjena. Drugod je položaj neizpremenjen.

Odnošaji med Jugoslavijo in Italijani. Italijanska brezžična sporočevalnica je dne 28. februarja v ves svet poslala vest, da je ljubljansko poveljništvo Dravske divizijske oblasti iz Ljubljane odpravilo italijansko misijo, ki se je tamkaj mudila zgolj zato, da uredi dovoz živil v Čehoslovaško republiko ter v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, in da je Italija zaradi tega ukrepa zaprla demarkacijsko črto. — Nasproti tej trditvi ugotavlja Ljubljanski dopisni urad na podstavi obvestila iz dobro poučenega vira, da je skrb za uredbo ententnega dovoza živil za Čehoslovaško republiko in za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev poverjena edinole Vrhovnemu zavezniškemu svetu za preskrbo z živili (Conseil superieur interallie de ravitaillement), ki pa do današnjega dne ni v Ljubljano poslal nobene misije, zlasti ne nobene izključno italijanske. Ker torej doslej v Ljubljani ni bilo nobene misije za uredbo dovoza ententnih živil, je jasno, da take misije nihče iz Ljubljane odpraviti ni mogel. Res je, da je do pred kratkim v Ljubljani bivalo nekaj italijanskih častnikov in vojakov, ki so zatrjevali, da imajo tukaj posla s preskrbo z živili. Ta njihova trditev pa se je, kakor je razumljivo iz zgorajšnjih razjasnil, izkazala za neosnovana. Ako italijanska vlada iz dejstva, da so italijanski vojaki ostavili Ljubljano, potem ko so bili postopali nekorektno, izvaja konsekvence, ki oškodujejo države, katerim so dovozi živil namenjeni, tedaj je to njeno ravnanje krivično in vzbuja sum, da porablja ljubljanski dogodek kot pretvezo za nadaljno zavlačevanje dovoza živil, ki ji je tembolj dobrodošla, ker se ji taka ugodna prilika ni nudila niti tedaj, ko so prošle štirinajst dni jugoslovanski železničarji zamanj čakali na avizirane dovoze ententnih živil iz Trsta.

Ljubljana, 1. marca. Ljubljanski dopisni urad deželne vlade za Slovenijo prijavlja k svoji notici z današnjega dne pod napisom: »Odnošaji med Jugoslavijo in Italijani« nastopni dodatek: Z ozirom na vest iz Rotterdama o nekakem napadu, ki se je baje 12. pr. m. izvršil na italijanski begunski transport na postaji Zalog pri Ljubljani, se službeno ponovno javlja, da je vlada na licu mesta preiskala po Italijanih razširjene očitke in ugotovila nedvomno, da je vest od konca do kraja tendencijozna in izmišljena.

Nov minister. LDU. Beograd, 1. marca. (JDU.) Srbska nacionalna stranka hoče poslati v kabinet namesto odstopivšega ministra za trgovino poslanika Popoviča ali pa Velkoviča.

Klubova seja VLS. LDU. Beograd, 1. marca. (JDU.) Včeraj ob 2. popoldne je bila seja delegatov VLS pod predsedstvom dr. Korošca. Klubove seje so se tudi udeležili delegati hrvatske katoliške skupine okoli »Narodne politike«.

Srbski radikalci v Vojvodini se gibljejo. LDU. Beograd, 1. marca. (JDU.) Iz Novega Sada javljajo, da se je pri dogovoru o skupnem programu za vse radikalne stranke v Vojvodini izvolil odbor sedmih članov, v katerem so: Dr. Miladinović, Prota Popović, dr. Manojlović, dr. Slavko Miletić, dr. Mušicki, Mita Klicin in prof. Nedeljković.

Prepovedani inozemski listi v kraljevini SHS. Beograd, 2. marca. Listi poročajo, da bo v prihodnjih dneh izšla naredba notranjega ministrstva, s katero se prepoveduje gotovim listom iz sovražnega inozemstva prihajanje in razširjanje po kralievini SHS. Posamezne podrejene oblasti bodo morale strogo paziti na take liste in se bodo vsi razširjevalci teh prepovedanih časopisov strogo kaznovali po zakonih.

Rešitev jugoslovansko-italijanskega spora. Paris, 2. marca. Po francoskih listih se širi mnenje, da se bo italijansko-jugoslovanski spor rešil na ta način, da se določi demarkacijska linija, katero obojestransko vojaštvo ne sme prekoračiti. Predsednik Wilson je o tem načrtu baje podučen in se bo v tem smislu obrnil v Rim in Beograd, da prepreči grozeči konflikt. Wilson je mnenja da se mora spor rešiti potom pravične intervencije velesil.

Ženski protestni shod proti zasedbi našega ozemlja v Zagrebu. Zagreb, 2. marca. Danes se je vršil tu velik protestni shod žen, brez razlike političnega mišljenja, na katerem so